

TARTALOM

DR. MICHAEL L. BROWN ELŐSZAVA	17
HARALD ECKERT ELŐSZAVA	21
BEVEZETÉS	25
A családi sík	26
A történeti sík	28
Az egyháztörténeti sík	29
A természetfölötti sík	30
A nemzeti sík	30
A biblikus teológiai sík	32
<u>1. FEJEZET</u>	
EGY HAJDANI NÁCI VÁROS TÖRTÉNETE	35
<u>2. FEJEZET</u>	
HONNAN ERED A HALLGATÁS LEPLE?	53
Látogatás a korai gyülekezet egyik házi istentiszteletén	58
Kiválasztott-e Izrael?	64
Miért veszítette el hatalmát a korai gyülekezet?	69
A halálos fertőzés	75
Formalizmus – élő hit helyett	77
Izrael szerepének leértékelése	78
Nyitott ajtók a „görög szellem” előtt	78
A hallgatás leple	79
<u>3. FEJEZET</u>	
A HALLGATÁS LEPLE	81
A hallgatás leple a Biblia fényében	81
A hallgatás leple a városok és nemzetek fölött	91
A hallgatás leple az egyházak és gyülekezetek fölött	96
A hallgatás leple házasságok és családok fölött	99
A hallgatásnak az elődök bűnei által keletkezett leple	103
A hallgatás leple az ön személyes életén	113

4. FEJEZET

A NÉMA NEMZEDÉKEK – AZ ÁLDOZATOK	117
A holokauszt-túlélők	118
A gyermektúlélők	132
A holokauszt-túlélők gyerekei	133
A harmadik nemzedék	143

5. FEJEZET

A NÉMA NEMZEDÉKEK – A TETTESEK	151
A tettesek nemzedéke	153
A háborús gyerekek	157
A háborús unokák	164
A negyedik nemzedék – Kéz a kézben!	174

6. FEJEZET

TARTHATUNK-E (MÉG) HELYETTESÍTŐ BŰNBÁNATOT?	181
A városok és nemzetek síkja	196
Az elődök síkja	199
Saját életünk síkja	200
Az áldozatok síkja	202

7. FEJEZET

HOGYAN LEHET SZÉTTÉPNI A HALLGATÁS LEPLÉT?	207
Látogatás	210
Nyissatok meg kiszáradt forrásokat!	212
Hanuka	213
A sötétség leple	220
Úton a nagyobb felhatalmazás felé	227
Gyakorlati lépések	233
Feldolgozás	237
Megrendülés	241
Bűnbánat	243
Hitvallás	246
Forgotten People	248

8. FEJEZET

A MENETELÉS AZ ÉLETÉRT	251
A halálmenetek	256
Úton Dachauba	258
Az SS-tiszt melegítő köpenye	261
Mama, muszáj nekem a németek ellen harcolnom?	272
A Zsitomir környéki erdőkben	274
A „March of Remembrance”	278
A Pittsburgh-i nyilatkozat	280
Az egykori Appelpplatz	283
ÉPILÓGUS	287
HIVATKOZÁSOK	293
IRODALOMJEGYZÉK	303
TÖVÁBBI PUBLIKÁCIÓK ÉS CÍMEK	307

DR. MICHAEL L. BROWN

ELŐSZAVA

Ezt a könyvet csak egy német lelkész és biztos teológiai alappal bíró szellemi úttörő írhatta meg, akiben a Szentlélek iránti mélységes szeretet és Izrael iránti élethossziglan tartó odaadás él. Jobst Bittner ilyen férfi.

Ő annak a jelentős, időközben elhunyt professzornak, Martin Hengelnek a tanítványa volt, akit a judaizmusról és a hellenizmusról írt műveiről ismerünk, ezért megalapozott ismeretekkel bír a keresztény hit zsidó gyökereiről, amelyek e könyv egyik lényeges témáját alkotják. Olyan lelkész ő, aki mozgósítja hitét, és szavait eleven és nyilvános tettek követik, mert hiszi, hogy itt az ideje ismét kivinni az utcára az evangéliumot. Tudja, hogy egyedül és kizárólag a Szentlélek ereje képes valóban szabaddá tenni a foglyokat és meggyógyítani a megtört szíveket. Olyan ember, aki az Izrael iránti odaadás és a zsidó nép megmentésének szószólójaként helyesen tudja értékelni Jézus németországi egyházainak fájdalmas örökségét, s közben mégis teljes bizakodással tekint előre.

Németország más keresztény vezetői is foglalkoztak már a hallgatás leplével, amely a holokauszt végzetes éveiben borult az egyházra. Köztük volt Basilea (korábban Klara) Schlink, az evangélikus Mária-testvériség alapítója. Nagy szívfájdalommal írta 1958-ban:

„Mi, németek voltunk a sátán kiszolgálói; a mi népünkben építették föl ezt a poklot. [...] Mi magunk váltunk vétkekessé. Azt kéne

mondanunk önmagunknak: Ha mi, az egész keresztény közösség, egy emberként felálltunk volna, és a zsinagógagyűjtogatás után körmeneteket tartottunk volna, meghúztunk volna minden vészharangot, és valamiképpen bojkottáltuk volna az SS eljárását, akkor bizonyára nem adtunk volna annyira szabad utat az ördögi kezeknek, hogy folytathassák mesterkedésüket. De hiányzott belőlünk az izzó szeretet – az a szeretet, amely mindig talál megoldást, s amely nem tudja elviselni, ha a másiknak rossz sora van, ha kegyetlenül bánnak vele, és halálra kínozzák. Igen, ha szilárdan álltunk volna Isten szeretetében, akkor nem tudtuk volna elviselni, hogy lángba borítsák az ő házait, és szent, isteni harag töltött volna el minket.” (M. Basilea Schlink, Israel, Mein Volk, Darmstadt-Eberstadt 1959, 47 és 51-52- Választott népem, Izrael.)

Ma már a XXI. század második évtizedében élünk, Jobst Bittner mégis leírja, hogy a hallgatás – igen sokrétegű – leple ma is beborítja az idősebb és fiatalabb nemzedékeket. Ezt a leplet szét kell tépni helyettesítő bűnbánattal és pozitív nyilvános hitvallással.

Aki komolyan foglalkozik ezzel a témával, ellene vethetné: „Tényleg muszáj örökké bűnbánatot tartanunk a korábbi nemzedékek bűneiért? Egyáltalán feladatunk ez?” Ezek a kérdések megfontolandók, és nagyon is jogosak. Véleményem szerint azonban mégis szükség van effajta bűnbánatra, ha még jelen vannak a múlt bűnei által okozott sebek, ami e könyv témáját illetően biztosan fennáll, és akkor is, ha a múlt bűneinek magvai újra léteznek – és manapság ezt sem lehet tagadni.

Ez a könyv bizonyosan nem csupán egy újabb könyv német keresztényekről és a holokausztról – biztosan nem. Felhívás arra, hogy mélyebbre ássunk, feltárjunk és kitépjünk minden pusztító és fájdalmas maradványt, hogy azután gyógyu-

lásban, szabadságban és életben lehessen részünk. Nagyon konkrét felhívás ez, a szó szerint vett „menetelésre az életért”, amely felmutatja Jézust, és világosan bemutatja, mit jelent valóban az ő tanítványának lenni.

Jézus zsidó követőjeként ajánlom önöknek ezt a könyvet, aki adósa vagyok azoknak a nem zsidó keresztényeknek, akik 40 évvel ezelőtt megismertettek Izrael Messiásával és Urával, és elvezettek hozzá.

HARALD ECKERT

ELŐSZAVA

Több mint 65 évvel ezelőtt véget ért a II. világháború – és vele a holokauszt. Most, csaknem három nemzedékkal később megjelenik Németországban egy keresztény könyv „a hallgatás lepléről”, szoros összefüggésben a holokauszt történéseivel. Nem utóvédharc ez? Legalább 30 évvel elkésve? Azt állítom: nem – ellenkezőleg! Ennek a könyvnek, ahogyan Jobst Bittner és a TOS szolgálatának Tübingenben és a világ sok részén, teljesen úttörő jellege van, és éppen keresztény körök számára olyan témát nyit meg, amely aktuálisabb, mint valaha.

Hogyan jutottam erre a megállapításra? Három, az én szempontomból nagyon nyilvánvaló és kézenfekvő okra szorítokom:

A II. világháború óta még sosem aratott ennyire a holokausztal kapcsolatos tudatlanság, illetve annak minimalizálása, ártalmatlan színben feltüntetése és durva tagadása mint manapság – Németországban is. Ha a németek 50%-a azon a véleményen van – amint a wiesbadeni egyetem 2004. novemberi körkérdése napvilágra hozta –, hogy az izraeliek ma ugyanazt teszik a palesztinokkal, amit a náci Németország tett akkoriban a zsidókkal, akkor ez járványos tudatlanságról tanúskodik, mind a holokausztot, mind a közel-keleti konfliktust illetően. És ha már Németországban is ennyire torz a

történelemismeret és a dolgok általános érzékelése, akkor az hogyan fest a nyugati világ többi országában és a harmadik világban, nem is szólva a muszlim világról? Még élesebben téve föl a kérdést: Ha ezt a közvélemény-kutatást csak választásos körökben tartották volna meg, mi lenne az eredménye „nálunk”? Mennyire lehetünk biztosak abban, hogy lényegesen jobb lenne az eredmény? Az egyházban és a társadalomban egyaránt jelen lévő hallgatás leplének Jobst Bittner által leírt jelensége nélkül nem lehetne megmagyarázni az ilyen aktuális közvélemény-kutatási eredményeket és trendeket.

A zsidó népet a modern Izrael államának alakjában, annak megalapítása óta újabb holokauszt fenyegeti: antiszemita, gyűlölettel teli, szélsőséges erőszakra kész erők általi teljes megsemmisítés. Az iráni atombomba megépítése, katonailag szólva, új dimenziót ad ennek a fenyegetésnek. Az sem véletlen, hogy Irán áll mind az Izrael atommal történő megsemmisítésének terve, mind pedig az agresszív holokauszt-tagadás globális csúcán. Úgy tűnik, a történelem megismétlődik, bár más öltözetben. És mi – főképpen németországi – keresztények mit tanultunk a történelemből? A helyes kérdés (már) nem így hangzik: „Mit tettem volna akkor?” A helyes kérdés így hangzik: „Mit teszek ma?” Hogy lesz-e erőnk biblikusan, szellemileg és történelmileg megfelelő választ találni erre a kérdésre, nagymértékben attól függ, hogyan dolgoztuk fel a történeteket a Szentírás és a Szentlélek fényében – egyénileg és kollektív módon –, és hogyan tartunk bűnbánatot. Függetlenül attól, hogy a múlt és az elődök bűneinek kezelésében mennyire adunk teret Jézus keresztjének.

Kivételes lehetőséget, meg nem ismétlődő alkalmat kaptunk ma arra, hogy megtörjük a hallgatást, átszakítsuk a hallgatás leplét. Olyan időablak ez, amely már csak néhány évig tart

nyitva. Olyan időszak, amely – ha elszalasztjuk és elveszítjük – ilyen formában már soha nem tér vissza: a holokauszt még élő kortanúinak időszaka ez. Közülük több százezren még köztünk élnek – csak Izraelben kb. kétszázezren. Fialat keresztények részvételével szervezett találkozóink és utazásaink tapasztalatából tudjuk, hogy döntő többségük mélységesen hálás, ha németországi keresztények – főképpen fiatalok – Izraelbe mennek, hogy személyes kapcsolatot keressenek velük, hogy meghallgassák történeteiket, hogy alkalmat adjanak nekik arra: hihessék, hogy bizonyos keresztények, bizonyos németek és Németország ma más, mint akkoriban, az ő gyermek- és ifjúkorukban. Az egykori Szovjetunióból származó holokauszt-túlélők számára ez gyakran az első, és talán egyetlen ilyen tapasztalat. Ahogy valószínűleg sok keresztény – különösen a fiatalok – számára is. Minden találkozás olyan, mint egy lézersugár, amely átfúrja a hallgatás, a belső távolságtartás és a közöny leplét, amelyet a fiatalok gyakran nem is tudatosan örökölnek és vesznek magukra.

Már ez a három megfigyelés is világossá teszi, mennyire kiemelkedően aktuális és kiemelkedően jelentős ez a könyv – éppen a keresztény olvasók számára. „Számunkra”, akik arra vagyunk hivatva, hogy „só és világosság”, és prófétai nép legyünk a világban; az egyre tájékozatlanabbá és gyökerlenebbé váló társadalomban, amelyben egyre inkább kihűl a szeretet (Mt 24:12) – „az igazság szeretete” is (2Tessz 2:10).

Izrael kérdése, a német keresztények biblikus és szellemi megbízatása Németországért, illetve az ő viszonyulásuk Izraelhez: mindez évtizedek óta foglalkoztat. Tinédzserként, röviddel Jézushoz fordulásom után kalapácsütésként ért az Írások egyik verse ebben az összefüggésben – és azóta sem hagy

nyugton: „Ahol elhatalmasodott a bűn, annál inkább túlrad Isten kegyelme” (Róm 5:20b). Ez az ígélet – éppen Németországban – érvényes az antiszemitizmus és a zsidógyűlölet bűnére is, mégpedig minden síkon: az egyének személyes életében, a családban, a gyülekezetekben, városokban, régiók és nemzetek fölött. Megfordítva a következtetést, ez azt jelenti: Isten szeretne áldást adni, Ő szereti a kiengesztelődést és a megváltást. Ezért ment Jézus a keresztre. Ennek érdekében kaptuk a Szentlélek erejét. Erről tesz rendkívül hatásos és megindító tanúságot ez a könyv. Ez az eleven, számos mély tapasztalattal megerősített remény köt össze engem sok-sok éve Jobst Bittnerrel és a TOS-szal.

Ebben a szellemben kívánok sok olvasót e bátor és útmutató könyvnek – olyan olvasókat, akiket annyira megérint az üzenete, hogy maguk is egyre inkább útmutatókká válnak. Útmutatókká arra nézve, mily nagyszerű tapasztalat megtörni a hallgatást, áttörni „a hallgatás leplén”, és élő tanúi leszünk Jézus kiengesztelődést és megváltást hozó erejének – abban a korban és abban a társadalomban, amelynek oly sürgetően szüksége van erre.